

Saksnr.: 2013/10750
Løpenr.: 5056/2015
Klassering: B80
Saksbehandler: Egil Frode Olsen

Møtebok – Saksframlegg

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fylkesrådet for funksjonshemmede	05.02.2015	
Yrkesopplæringsnemnda	03.02.2015	
Opplæring, kultur og helsekomiteen	10.02.2015	
Fylkesutvalget	12.02.2015	
Fylkestinget	26.02.2015	

Fremtidens skole- og tilbudsstruktur i Østfold fylkeskommune

Vedlegg

1. Fylkesrådmannens utredning av fylkestingets bestillinger i FT-sak 94/2014 – inkludert nærmere vurdering av økonomiske og bygningstekniske forhold m.m.
 2. Henvendelse fra Østfold Idrettskrets av 12/1-2015
 3. Henvendelse fra Elevorganisasjonen i Østfold av 20/1-2015
- I tillegg er det tilgjengelig et opptrykk av skolebruksplanens del 1, prosjektgruppas rapport, fylkesrådmannens saksframlegg og fylkestingets vedtak fra desember samt denne saken med vedlegg

1. Bakgrunn og tidligere vedtak

1.1 Fylkesutvalgets oppdrag og skolebruksplanens del 1

Fylkesutvalget gjorde i møte 25/4-13, under sak 52/2013, vedtak om at det skal utarbeides en helhetlig skolebruksplan for alle de videregående skolene i Østfold fylkeskommune. Skolebruksplanens del 1 ble vedtatt av fylkestinget 24/4-2014 under sak 25/2014 og hadde fem hovedtemaer:

1. Rammer og føringer for utvikling av skolestruktur og skoleanlegg
2. Kriterier for fremtidig skole- og tilbudsstruktur
3. Utforming av skoleanlegg
4. Elevtallsprognoser og dimensjonering
5. Fremtidens utdanningsbehov og andre opplæringstilbud

Kriteriene for hva som skal kjennetegne en god skole- og tilbudsstruktur ble vedtatt av fylkestinget etter en forutgående grundig prosess med både en ekstern og intern høringsrunde, og er gjengitt i prosjektgruppas rapport (pkt. 5) og i det trykte vedlegget

«Skolebruksplanens del 1» s. 40-60. Disse kriteriene dreier seg i hovedsak om å etablere gode strukturelle forutsetninger for at flest mulig elever skal fullføre og bestå på store kombinerte og kostnadseffektive skoler med sterke fagmiljøer.

1.2 Skolebruksplanens del 2 - høringsrunde

Fylkesrådmannen utarbeidet på denne bakgrunn fire alternativer til dagens skole- og tilbudsstruktur - som alle samlet sett ville gi løsninger som tilfredsstiller fylkestingets fastsatte kriterier på en bedre måte enn det som er situasjonen i dag.

Alternativene ble beskrevet slik man ser for seg at de kan se ut skoleåret 2025/26 etter forventet elevtallsvekst på det tidspunkt, men fylkesrådmannen gjorde ikke en prioritering av alternativene i denne fasen av arbeidet. Fylkestinget gjorde i møte 18/6-2014 i sak 101/2014 vedtak om å sende de utrede alternativene ut på høring.

1.3 Skolebruksplanens del 2 – fylkestingets vedtak

Høringsrunden ble gjennomført og prosjektgruppas rapport med anbefalt modell for fremtidens skole- og tilbudsstruktur ble lagt fram sammen med fylkesrådmannens saksfremlegg og forslag til vedtak for fylkestinget 3/12-2014. I tillegg er det utarbeidet flere rapporter fra Norconsult som underlag for planen. Disse er lagt ut på fylkeskommunens hjemmeside sammen med samtlige høringsuttalelser og annet bakgrunnsmateriale for denne saken.

Fylkestinget behandlet fylkesrådmannens forslag til fremtidens skole- og tilbudsstruktur i sak 94/2014 og gjorde slikt vedtak:

1. Saken utsettes med følgende bestilling:

2. Nedre Glomma

Fylkesrådmannen bes utrede hvordan byggekostnadene til nye St.Olav og Kalnes kan tas vesentlig ned ved at Greåker utnyttes fullt ut og Borg beholdes inntil ny videregående skole i Fredrikstad står klar. Saken fremmes for ny politisk behandling i februar 2015.

Nye St. Olav forprosjekteres i 2015. Det forventes byggestart i 2016 og ferdigstillelse 2018/19.

Situasjonen for E-blokken ved Glemmen vurderes, og eventuelt erstatningsbygg vurderes i forhold til helhetlig løsning for Nedre Glomma.

Sak om tomt for ny videregående skole i Fredrikstad fremmes og avgjøres i løpet av 1.halvår 2015. Forprosjekt gjennomføres i 2017, og byggestart fastsettes til 2018.

Når det gjelder tomt sees det på tomtealternativer sentralt i Fredrikstad med nærhet til offentlig infrastruktur. Både tomter hvor Østfold fylkeskommune kan bygge i egen regi og tomter hvor eiendomsutviklere tilbyr en ferdig løsning basert på Østfold fylkeskommunes ønsker om dimensjonering vurderes.

Følgende vurderes i saken:

- Nedleggelse av IB-linjen
- Helse og oppvekst opprettholdes på Kalnes og tas følgelig ut av nye St. Olav
- Design og håndverk med blomsterdekoratør opprettholdes på Kalnes i stedet for flytting til Sarpsborg sentrum.

3. Øvrige regioner

Skolebruksplanen for øvrig utsettes til behandling i februar 2015.

Følgende vurderes i saken:

En neddimensjonering av Service og samferdsel med 15 plasser i Moss og 15 plasser i Indre Østfold.

2. Fylkesrådmannens oppfølging av desember-vedtaket

2.1 Økonomiske forutsetninger

Skolebruksplanen har dokumentert store potensialer for kostnadseffektivisering av bygningsmessig drift og til gjennomføring av undervisning – og at ulike valg innebærer store kostnadsforskjeller. Den skole- og tilbudsstruktur som hovedalternativ 2 innebærer, og som denne drøftingen av justeringer i Sarpsborg bygger på, gir lavere årskostnader over fremtidige driftsbudsjett enn det vi ville fått dersom hovedalternativene 0 eller 1 hadde blitt valgt (dvs en uendret skole- og tilbudsstruktur). I tillegg er de skole- og samfunnsfaglige løsningene klart bedre i alternativ 2 enn i alternativene 0 og 1.

Uansett valg av varierende løsninger innenfor hovedalternativ 2 vil imidlertid utgiftene til renter og avdrag til skolebygg i fremtiden øke mer enn utgiftene til forvaltning/drift/-vedlikehold og virksomhetskostnader kan bli redusert som følge av de samme bygningsmessige endringene med tilhørende endringer i tilbudsstrukturen. Bakgrunnen for dette er at det er dokumentert så store behov for nybygg og rehabiliteringer i bygningsmassen. Viktigst her er nødvendigheten av å erstatte dagens hovedbygg på St. Olav, men også en rekke store behov på de øvrige skoler; f.eks i Halden, Askim, Glemmen og på Frederik II.

Det vises her til vedlegg nr 1 (pkt 1 og 2) for nærmere beskrivelse av disse utfordringene og fylkeskommunens forutsetninger for å håndtere de. Fylkeskommunens økonomiske rammebetingelser er nå mer utfordrende enn det som var bildet når arbeidet med

skolebruksplanen startet opp, og også mer krevende enn det som var situasjonen så sent som i 2014. Fylkesrådmannen vil komme tilbake til dette i økonomiplanen for 2016-19.

Det er ikke gjort nye vurderinger av skole- og tilbudsstrukturen i Moss, Indre Østfold, og Halden, men det er sett nærmere på praktiske løsninger som kan redusere den økonomiske belastningen. Med unntak for behovet for avvikling av Haldens vgs sin avdeling på Risum, kommer imidlertid disse så langt ut i planperioden at fylkesrådmannen vil komme tilbake til mulige endringer her ved neste rullering av Skolebruksplanen. For Halden er det på bakgrunn av den politiske diskusjonen om Skolebruksplanen før jul nå også redegjort for investeringskostnader knyttet til samling i sentrum dersom Restaurant/matfag opprettholdes - mot fylkesrådmannens anbefaling.

2.2 Sakens dokumenter - prosess

I denne saken redegjør fylkesrådmannen kort for sin vurdering og anbefaling på de problemstillingene fylkestinget ba om at ble utredet videre i vedtaket fra desember. Det vises til vedlegg nr 1 for en nærmere drøfting av de ulike problemstillingene.

Fylkesrådmannens innstilling fra desember er justert på noen punkter, samt at fylkestingets vedtak fra desember som anses endelige er innarbeidet slik at det blir en helhetlig fremstilling av planene pr skole/region. Alle realitetsendringene fra desember er markert med fet skrift slik at det er enkelt å ha oversikt.

Det har ikke vært rom for å gjennomføre noen høringsprosess på de endringene som fylkesrådmannen foreslår som en oppfølging av fylkestingets desember-vedtak. Det er imidlertid gjennomført en orientering for rektorkollegiet 12/1 og med representanter for Utdanningsforbundet, Fagforbundet samt hovedverneombudet i fylkeskommunen 23/1 ut fra status i saken på disse tidspunkt.

Det vises for øvrig til vedlagte uttalelser fra Elevorganisasjonen i Østfold samt Østfold Idrettskrets som er oversendt hit på eget initiativ. Elevorganisasjonen har gjennomført en spørreundersøkelse i sin medlemsmasse og fått 600 svar på diverse spørsmål relevant for Skolebruksplanen. Noen av resultatene støtter opp under fylkesrådmannens forslag i Skolebruksplanen (f.eks at det er viktig at utdanning kan fullføres på den skolen eleven begynner på), mens flere resultater innebærer uenighet med fylkesrådmannens forslag (f.eks når det gjelder plassering av MD i Sarpsborg og nedleggelse av utdanningsprogram og Halden vgs sin avdeling på Risum). Fylkesrådmannen går ikke nærmere inn på enkelthetene i denne undersøkelsen her men henviser til vedlegget.

På bakgrunn av Idrettskretsens uttalelse vil fylkesrådmannen understreke at det rutinemessig skal være en dialog med Idrettskretsen og berørte kommuner når byggeprosjekt som involverer mulige idrettshaller/flerbrukshaller igangsettes for å avklare

mulighetene for mulige samarbeidsløsninger - dette er for øvrig i tråd med fastsatte kriterier i Skolebruksplanens del 1.

For øvrig henvises det til høringsuttalelser avgitt til høringsdokumentene som ble sendt ut før sommerferien 2014 og som er lagt ut på fylkeskommunens nettsider.

Til sist vil fylkesrådmannen nevne at det er gjort et opptrykk av Skolebruksplanens del 1, prosjektgruppas rapport, fylkesrådmannens saksfremlegg og fylkestingets vedtak fra desember samt denne saken med vedlegg slik at det samlede materialet som er utarbeidet i forbindelse med Skolebruksplanen er samlet og tilgjengelig på en oversiktlig måte. Øvrige rapporter, høringsuttalelser tidligere avgitt i saken m.m. er lagt ut på fylkeskommunens nettside.

3. Vurdering av temaene som ble bestilt utredet i desember-vedtaket

3.1 «Følgende vurderes i saken - Helse og oppvekst opprettes på Kalnes og tas følgelig ut av nye St. Olav»

Fylkesrådmannen opprettholder anbefalingen om å overføre størstedelen av utdanningsprogrammet Helse/oppvekstfag fra Borg vgs til nye St. Olav vgs. Økonomisk sett er det helt marginale forskjeller mellom de to etableringsalternativene. Skolefaglige hensyn tilsier etablering på St. Olav da dette gir et godt bidrag til at denne skolen blir bedre kombinert enn den ellers ville vært, samt at tilgang til relevante lære- og praksisplasser er bedre i sentrum enn på Kalnes. Også samfunnsfaglig – hensynet til sentrumsutvikling og transporteffektivitet - er det positivt at elevvolumet er større i sentrum enn på Kalnes. Det vises for øvrig til vedlegg 1, pkt 3 og forslag til innstilling pkt 6.

3.2 «Følgende vurderes i saken - Design og håndverk med blomsterdekoratør opprettholdes på Kalnes i stedet for flytting til Sarpsborg sentrum».

Fylkesrådmannen endrer anbefalingen fra saken før jul og anbefaler Design/håndverk (DH) opprettholdt på Kalnes. En flytting av tilbudet til St. Olav kan sies å være skolefaglig gunstig da både Kalnes og St. Olav ville blitt bedre kombinert ved et slikt grep og fordi fagene det undervises i på DH er typisk knyttet til virksomhet og læreplasser som finnes i bysentrum (frisører, blomsterbutikker m.m.). Økonomisk sett vil likevel en opprettholdelse på Kalnes være gunstig da DH på Kalnes i dag har relativt nylig tilpassede lokaler, og en eventuell omdisponering av disse og etablering av nye DH-lokaler på St. Olav innebærer merkostnader. Det vises for øvrig til vedlegg 1 pkt 3, og forslag til innstilling pkt 6.

3.3. «Fylkesrådmannen bes utrede hvordan byggekostnadene til nye St.Olav og Kalnes kan tas vesentlig ned ved at Greåker utnyttes fullt ut og Borg beholdes inntil ny videregående skole i Fredrikstad står klar»

Fylkesrådmannen har vurdert ulike alternativer der Greåkers arealer kontinuerlig utnyttes fullt ut og byggekostnadene og netto kapitalutgifter for øvrig reduseres. Dette er sammenholdt med konsekvenser for øvrige driftsutgifter knyttet til annen sammensetting av tilbudsstrukturen m.v. i Sarpsborg/Nedre Glomma. Det vises til vedlegg 1 pkt 3 for en detaljert gjennomgang. Fylkesrådmannen anbefaler på denne bakgrunn alternativ A i vedlegget som bl.a. innebærer at:

- Samlet investeringsvolum i Sarpsborg reduseres med ca kr 200 mill i forhold til forutsetningene i fylkesrådmannens anbefalte modell fra desember
- Borg vgs avvikles i 2019
- Nye St. Olav bygges for ca 860 elever
- HO etableres på St. Olav og Design/håndverk opprettholdes på Kalnes

Det vises for øvrig til forslag til innstilling punktene 6, 7 og 8.

Fylkesrådmannens forslag innebærer at ca 200 elever overføres fra Sarpsborg-skoler til de to Fredrikstad-skolene. Når byggeprosjektene skal gjennomføres om noen år må en ha et lengre tidsperspektiv enn 2025/26 – f.eks til 2035 når skolene dimensjoneres da det er forventet en relativt sterkt vekst i årene etter 2025/26. Fylkesrådmannen foreslår da å legge til grunn at forventet vekst på Studiespesialisering og Helse/oppvekst skal komme på Fredrikstad-skolene. Det vil innebære at situasjonen i Nedre Glomma endres fra i dag der Sarpsborg-skolene har ca 300 flere elevplasser enn Fredrikstad-skolene, til at Fredrikstad-skolene vil ha ca 200 flere elevplasser enn Sarpsborg-skolene. Det vises her til tabellen under pkt 6 nedenfor der mulig antall elevplasser i 2035 er angitt.

Fylkesrådmannen foreslår videre at når fremtidig tilbudsstruktur for alle skolene i Nedre Glomma nå blir vedtatt i denne saken, skal prosjektplanleggingen for Sarpsborg og Fredrikstad innledes med å se på om noen av utbyggingene i Fredrikstad skal tas samtidig med Sarpsborg-utbyggingene.

Dette kan bli nødvendig for å ha tilstrekkelig med elevplasser i Fredrikstad når den nye Sarpsborg-løsningen er ferdig med færre elevplasser enn i dag som følge av en mindre St. Olav. En mulig løsning kan være at arealer for ST på Glemmen ferdigstilles raskere enn opprinnelig forutsatt for å gi plass for overføring av de ca 150 ST-elevene fra Sarpsborg og samtidig gi grunnlag for en tidligere avvikling av avdeling Frydenberg på Frederik II. Med forbehold om elevtallsutviklingen på ST i årene som kommer, kan slik raskere utbygging i Fredrikstad bli nødvendig for å unngå midlertidige leieforhold.

Fylkesrådmannen kommer tilbake til fylkestinget med sak om dette og andre forhold ved gjennomføring av prosjektene – inkludert plassering av vg2 og vg3-tilbud og økonomi for planarbeidet.

3.4 «Situasjonen for E-blokken ved Glemmen vurderes, og eventuelt erstatningsbygg vurderes i forhold til helhetlig løsning for Nedre Glomma.»

Det vises her til vedlegg 1 pkt 2 der E-blokka er omtalt sammen med andre bygg som må rehabiliteres eller erstattes i tiden som kommer. Fylkesrådmannen har valgt å fraflytte blokken og inngå leieavtaler i henholdsvis Tomteveien 34 og Hassingveien 40 for å erstatte tapte undervisningsarealer. Tiltaket er vurdert som økonomisk gunstig i forhold til å rehabilitere bygget. Den fremtidige løsningen for de elevene som nå får sin undervisning i disse leide lokalene vil inngå i den foreslåtte konseptvalgutredningen for Glemmen og Frederik II. Se for øvrig punkt 3.3 ovenfor.

3.5 «Følgende vurderes i saken: - Nedleggelse av IB-linjen»

Fylkesrådmannen har vurdert kostnader, resultater og framtidsutsikter for IB-linjen (International Baccalaurate) – se pkt 4 i vedlegg nr 1. I lys av de økonomiske utfordringene som opplæringsområdet nå vil få som følge av reduserte inntekter for fylkeskommunen og behovet for nybygg, rehabilitering og sanering i årene som kommer er det god grunn til å vurdere behovet for IB-linjen kritisk da dette tilbudet representerer merkostnader på nærmere kr 3 mill p.a. sammenlignet med om elevene skulle gått på Studiespesialisering.

Fylkesrådmannen finner imidlertid grunn til å vektlegge at både LO og NHO ser IB-tilbudet som et viktig supplement til det ordinære tilbudet innenfor videregående skole, skolen har selv analysert og sett sine utfordringer og tatt grep for å møte disse, og det kan forventes at Children's International School (CIS) vil kunne rekruttere bedre til IB-utdanningen i årene som kommer.

Etter en samlet vurdering anbefaler fylkesrådmannen at IB-tilbudet ved Frederik II vgs opprettholdes inntil videre. En ny vurdering gjennomføres senest etter skoleåret 2017/2018 slik at tilbudet kan vurderes på nytt på grunnlag av skolens eget forbedringsarbeid samt resultatet av forventet rekruttering og gjennomføring for elever fra CIS. En videreføring bør imidlertid også bli vurdert fortløpende i økonomiplanrulleringene slik at merkostnaden ved IB sees i sammenheng med fylkeskommunens samlede økonomi på opplæringsområdet og knyttet til behovet for finansiering av nye investeringer.

3.6 «Følgende vurderes i saken: - En neddimensjonering av Service og samferdsel med 15 plasser i Moss og 15 plasser i Indre Østfold»

Fylkesrådmannen har til nå hatt myndighet til å dimensjonere tilbudet på de ulike utdanningsprogrammene, og dette har blitt gjort primært ut fra elevenes søkning, fysiske forhold / plass ved den enkelte skole, samt økonomi (god oppfylling av klassene har blitt vektlagt). Det redegjøres i vedlegg 1 under pkt 5 for mulige positive og negative

konsekvenser av et vedtak i fylkestinget der tilbudet neddimensjoneres. Fylkesrådmannen har merket seg yrkesopplæringsnemnda sin uttalelse av 13.11.2014 der Service/samferdsel angis som et utdanningsprogram der antall elevplasser kan reduseres. Fylkesrådmannen anbefaler likevel at fylkestinget ikke gjør noe vedtak om dimensjoneringen i forbindelse med vedtak om Skolebruksplanen, men at fylkesrådmannen får i oppdrag å vurdere kapasiteten her på vanlig måte.

4. Ressurser til skolebygg som må rehabiliteres eller erstattes i nærmeste framtid uansett endringer i skole- og tilbudsstruktur

Den tekniske standarden på bygningsmassen er kartlagt og ble første gang vist i høringsutkastet til Skolebruksplanen juni 2014. Kartleggingen ble ytterligere detaljert i arbeidet med vedlikeholdsplanen hvor fokuset i den senere tiden har ligget på de dårligste byggene. Undersøkelsen har dreid seg om hvilken restlevetid de har, hvilke kostnader som minimum påløper i de 1-2 første årene ut i fra lovpålagte krav og hva de minimum vil koste å bruke i en siste 10 års periode. Arbeidet har resultert i en oversikt over saneringsbehov (rivning) og rehabiliteringsbehov. Tabellen for saneringsbehov inneholder bygg med et samlet brutto areal på ca 20.000 m². Fylkesrådmannen foreslår å iverksette rivningen av de mest kostnadskrevende byggene for å redusere fylkeskommunens årlige driftskostnader.

Oversikten over rehabiliteringsbehov viser at det må investeres kr 75 mill for å sikre byggene i forhold til helse, miljø og sikkerhet. Fylkesrådmannen vil samkjøre de registrerte behov for sanering og rehabilitering med masterplanene for anleggene og vil vurdere muligheten for inndekning av tiltakene i økonomiplanarbeidet. Det vises til vedlegg 1 pkt 2 for en nærmere gjennomgang.

5. Skolebruksplanens betydning og videre arbeid

Skolebruksplanen omfatter virksomheten til de videregående skolene, dvs den daglige arbeidsplassen til mer enn 10 000 elever og ca 2000 ansatte. Skolebruksplanen tar for seg de viktigste delene av strukturkvaliteten i den videregående skolen (bygg, tilbud, dimensjonering, økonomi) og i noen grad hvordan dette påvirker prosess- og resultat kvalitet. Arbeid med skolens innhold for øvrig, f.eks behovet for å øke elevenes læringsutbytte og redusere frafallet, behandles primært på andre arenaer og tiltak her har også gjennomgående større betydning for karakternivå og andelen elever som fullfører og består enn hvordan skole- og tilbudsstrukturen blir innrettet.

Når fylkestinget nå inviteres til å ta stilling til en rekke endringer av dagens skole- og tilbudsstruktur er det viktig å holde fast ved de kriterier og målsettinger som ble fastsatt i vedtaket om Skolebruksplanens del 1. Samtidig er det en rekke dilemmaer knyttet til mange av de valg som skal gjøres; f.eks ved avveininger mellom behovet for store fagmiljøer og

elevenes reisevei, hvor stor vår investeringsevne vil være i tiden som kommer og hvilke tiltak som bør komme først.

Realisering av skolebruksplanen vil innebære betydelige omstillinger. Et stort antall ansatte vil bli berørt og det kreves ressurser og kompetanse både i virksomhetenes ledelse og i sentraladministrasjonen for å kunne gjennomføre endringene på en god måte. Arbeidet vil skje i tett samarbeid med arbeidstakerorganisasjonen og i tråd med det lov- og avtaleverk som gjelder for slike omstillinger.

I et langt tidsperspektiv er det sannsynlig at de faglige og innholdsmessige endringene i skolen er vesentlig større enn den demografiske endringen, men det er tilnærmet umulig å ha et presist forhold til dette i Skolebruksplanen. Særlig antas det at det innenfor yrkesfagområdene vil kunne skje betydelige endringer og at samspillet med næringslivet kan og bør endre seg betydelig. Dette kan også endre behovet for arealer og elevplasser i skolen betydelig.

Det er i arbeidet med Skolebruksplanen valgt å ha et 12 års perspektiv for hvordan skole- og tilbudsstrukturen kan se ut; dvs i skoleåret 2025/2026. Det vil likevel være nødvendig å rullere skolebruksplanen jevnlig i tiden som kommer – men da en planrullering innenfor valgt skolestruktur og valgt hoveddramme for fremtidens tilbudsstruktur. Det bør foretas en rullering av Skolebruksplanen i hver fylkestingsperiode. Dette gir anledning til fortløpende å ta hensyn til de endringer i faginnhold og av pedagogisk og teknologisk art som hele tiden skjer i skolen. Neste rullering kan dessuten ta opp i seg kommende vedtak om Regional kompetanseplan. Fylkesrådmannen foreslår at neste rullering foretas allerede i 2016 der konsekvensene av vedtatt økonomiplan og vedtak om regional kompetanseplan kan innarbeides, samt at fylkesrådmannen har arbeidet videre med mulighetene for kostnadseffektivisering og besparelser innenfor opplæringsområdet generelt og de videregående skolene/tilbudsstrukturen spesielt. Det vises her til pkt 7 og 8 i forslag til innstilling.

6. Oppsummering av fylkesrådmannens forslag

Basert på fylkestingets vedtak i desember og dette saksfremlegget legges det til grunn følgende hovedgrep i det videre arbeidet med fremtidens skole- og tilbudsstruktur:

- Skolestrukturen bygger på hovedalternativ 2 – dvs at Borg vgs nedlegges på sikt, mens Greåker og alle øvrige vgs beholdes.
- Nye St. Olav videreutvikles på dagens tomt med forventet byggestart 2016.
- Nye Frederik II søkes realisert på ny tomt sentralt i Fredrikstad sentrum med byggestart i 2018

- Dagens tilbudsstruktur skal videreutvikles i retning av større vekt på kombinerte skoler og der det er færre og større fagmiljøer pr skole. Endringer i tilbudsstrukturen skal bidra til større kostnadseffektivitet. Det vises her til en rekke forslag til endringer i tilbudsstrukturen i samtlige regioner.

I tillegg må det sikres at fylkeskommunen har ressurser til å håndtere alle skolebygg med kjente tekniske forfall og nødvendige utbedringsbehov knytte til helse, miljø og sikkerhet – uansett hvilke endringer i skole- og tilbudsstrukturen som kommer på ulike tidspunkt. E-blokka på Glemmen er her bare ett av flere eksempler. Det vises her til vedlegg 1, pkt 2 og til forslag til innstilling pkt 9.

Samlet sett kan fylkesrådmannens forslag til den skole- og tilbudsstruktur det skal arbeides for å realisere fram mot skoleåret 2025/26 illustreres slik:

Frm forslag - elevtall 2025/26	VG1 + VG2 + VG3																			SUM VGS	Yrkesfag %	Stud.forb. %
	BA	DH	EL	HO	NA	SS	RM	TIP	YSK	MK	ID	TOP-ID	MDD	STF	ST	IB	Science	Påbygning				
Greåker	197	0	0	260	0	0	0	0	37	0	0	0	108	0	449	0	85	90	1226	37	63	
Kalnes	58	62	0	0	152	0	0	89	48	0	204	0	0	0	0	0	0	85	698	52	48	
St Olav	0	0	105	120	0	111	0	0	0	0	0	76	0	0	359	0	0	90	861	39	61	
Frederik II	0	0	0	240	0	76	135	0	52	0	124	0	0	0	539	93	0	56	1315	34	66	
Glemmen	0	127	195	0	0	0	0	159	0	145	0	0	0	156	539	0	0	95	1416	34	66	
Kirkeparken	0	0	115	0	0	116	28	68	0	0	133	0	68	51	402	0	0	40	1021	32	68	
Malakoff	72	0	0	209	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	483	0	0	66	830	34	66	
Halden	52	0	66	176	0	83	0	106	0	0	90	0	0	0	457	0	0	79	1109	44	56	
Askim	0	0	90	216	0	0	0	110	0	0	43	0	25	0	495	0	0	62	1041	40	60	
Mysen	94	63	0	0	0	125	52	0	0	53	0	0	0	0	460	0	0	68	915	37	63	
Elevener per utd.program	473	252	571	1221	152	511	215	532	137	198	594	76	201	207	4183	93	85	731	10432			

Når det gjelder utbyggingene i Fredrikstad vil det som nevnt ovenfor bli tatt høyde for forventet elevtallsutvikling etter 2025/26 når disse prosjektene skal iverksettes. Med foreløpige elevtall for 2035, vil skolene da kunne se slik ut:

Frm forslag - elevtall 2035/36	VG1 + VG2 + VG3																			SUM VGS	Yrkesfag %	Stud.forb. %
	BA	DH	EL	HO	NA	SS	RM	TIP	YSK	MK	ID	TOP-ID	MDD	STF	ST	IB	Science	Påbygning				
Greåker	197	0	0	260	0	0	0	0	37	0	0	0	108	0	449	0	85	90	1226	37	63	
Kalnes	58	62	0	0	152	0	0	89	48	0	204	0	0	0	0	0	0	85	698	52	48	
St Olav	0	0	105	120	0	111	0	0	0	0	0	76	0	0	359	0	0	90	861	39	61	
Frederik II	0	0	0	311	0	76	135	0	52	0	124	0	0	0	629	93	0	56	1476	35	65	
Glemmen	0	127	195	0	0	0	0	159	0	145	0	0	0	156	662	0	0	95	1539	31	69	
Elevener per utd.program	255	189	300	691	152	187	135	248	137	145	328	76	108	156	2099	93	85	416	5800			

Her er all elevtallsveksten i Nedre Glomma fra 2025 til 2035 forutsatt tatt opp på ST og HO på Glemmen og nye Frederik II. På dette tidspunktet vil situasjonen i Nedre Glomma være endret i fra dagens der Sarpsborg-skolene har ca 300 flere elevplasser enn Fredrikstad - til at Fredrikstad-skolene har ca 200 flere elevplasser enn Sarpsborg.

Alle aktuelle investeringsprosjekter som er nødvendig for å oppnå denne skole- og tilbudsstrukturen skal innarbeides og finnes dekning for i kommende

økonomiplanrullinger og fremmes på nytt for fylkestinget for endelig vedtak og bevilgning når forprosjekt er ferdig fra fylkesrådmannens side.

Plassering og fordeling av tilbud på vg2 og vg3 på det enkelte utdanningsprogram, inkludert fylkesdekkende tilbud, bør vurderes på selvstendig grunnlag i forbindelse med konseptvalgutredninger eller programmering/forprosjekt med sikte på å finne løsninger som gir lavest investeringsvolum/størst kostnadseffektivitet. Det er i forslag til innstilling likevel tatt inn fylkesdekkende tilbud pr skole slik at det fremgår hvor disse vil ligge i forbindelse med endringer i utdanningsprogrammene isolert sett.

Skolebruksplanen foreslås rullert på nytt i 2016 med utgangspunkt i de føringer som ligger i denne saken. Ved denne rulleringen tas det utgangspunkt i fastsatt fremtidig skolestruktur med tentative investeringsprogram pr skole, vedtatte føringer for langsiktige endringer i tilbudsstrukturen, samt at det i denne rulleringen arbeides videre med kostnadseffektiviserende tiltak for hele tilbudsstrukturen.

Fylkesrådmannens forslag til innstilling er på de fleste punkter lik den innstillingen som ble gjort i saken fra desember. Der det er gjort realitetsendringer og tillegg i denne saken er det markert med **fet skrift**.

Fylkesrådmannens forslag til innstilling

1. Generelle føringer for tilbudsstrukturen i fremtiden

1.1 Tilrettelegging for volumvekst i tilbudsstrukturen

For å møte etterspørselen etter mer arbeidskraft i årene som kommer skal det særlig tilrettelegges for volumvekst på Studiespesialisering (med vekt på realfag) og Helse/oppvekstfag (med vekt på helsefagarbeidere).

Så lenge netto elevtall ikke vokser hentes elevgrunnlaget for denne veksten ved tilsvarende reduksjon av antall elevplasser på utdanningsprogrammene Medier/kommunikasjon, Idrettsfag, Musikk/dans/drama, Formgivning, Design/håndverk og Restaurant/matfag. Elevgrunnlaget på Elektro, Bygg/anleggsgfag, Teknikk/industriell produksjon, Service/samferdsel og Naturbruk søkes opprettholdt.

1.2 Prioritering av bygningsmessige løsninger

For å tilrettelegge for bedre rekruttering og gjennomføring og økt læringsutbytte for elevene skal det særlig prioriteres å etablere nye og gode bygningsmessige løsninger for Studiespesialisering med vekt på realfag, Helse/oppvekstfag (helsefagarbeidere) samt innenfor Teknikk/industriell produksjon og Bygg/anleggsgfag i årene som kommer.

1.3 Samarbeid med arbeidslivet

Det skal i årene som kommer særlig fokuseres på å bedre forutsetningene for samarbeid og samhandling mellom våre yrkesfaglige miljøer og arbeidslivet, opplæringskontorer og

opplæringsbedrifter. Økt bruk av praksisnære opplæringsløp og vekslingsmodeller skal vurderes særskilt.

2. Moss

2.1 Skolestruktur

Det gjøres ingen endringer i skolestrukturen – Malakoff vgs og Kirkeparken vgs videreføres og videreutvikles på dagens tomter

2.2 Tilbudsstruktur

På sikt utredes Elektro og Teknikk/industriell produksjon flyttet fra Malakoff til Kirkeparken. Det kan gjøres tilpasninger i fordelingen av Studiespesialisering og Påbygning mellom skolene ut fra det som til enhver tid gir best elevbalanse og utnyttelse av samlede arealer ved skolene, begge skoler skal uansett ha minimum fire paralleller Studiespesialisering. Øvrige utdanningsprogram ved de to skolene beholdes som i dag og det opprettes ikke Medier- og kommunikasjon i Moss.

Skolene får etter dette (med forbehold om videre utredning av Elektro og Teknikk/industriell produksjon) følgende utdanningsprogram/tilbud:

Malakoff:

- Studiespesialisering, Påbygning, Helse/oppvekstfag, Bygg/anleggsgfag
- Fylkesdekkende tilbud: Tannhelsesekretær og ambulansesjåfør innenfor Helse/oppvekst

Kirkeparken:

- Studiespesialisering, Påbygning, Musikk/dans/drama, Formgivning, Idrettsfag, Restaurant/matfag, Teknikk/industriell produksjon, Elektro, Service/samferdsel
- Fylkesdekkende tilbud: Dans innenfor Musikk/dans/drama og Kulde- og varmepumpeteknikk innenfor Elektro
- Kompetansesenter for funksjonshemmede i Mossregionen

2.3 Tentativt investeringsprogram

Investeringer knyttet til overføring av Elektro og Teknikk/industriell produksjon til Kirkeparken vgs gjøres når lokalene for disse tilbudene ved Malakoff uansett må rehabiliteres betydelig eller bygges nytt. Det tas forbehold om resultatet av en nærmere utredning av flyttingen.

Fylkesrådmannen får i oppdrag å utrede etablering av dagtilbud for elever med sosiale/emosjonelle vansker i Mossregionen. Sak fremmes for fylkestinget når en konseptvalgutredning foreligger.

3. Indre Østfold

3.1 Skolestruktur

Det gjøres ingen endringer i skolestrukturen – Mysen vgs og Askim vgs videreføres og videreutvikles på dagens tomter.

Mysen vgs sin filial for Bygg/anleggsgfag på Susebakke skal på sikt avvikles
Askim vgs sin filial for Bygg/anleggsgfag i Næringsparken skal på sikt avvikles
Mysen vgs sitt leieforhold til Eidsberghallen videreføres – det bygges derfor ikke egen kroppsøvingshall for skolen på skolens eget område.

3.2 Tilbudsstruktur

Over tid gjøres det gjøres følgende endringer i tilbudsstrukturen:

- Bygg/anleggsgfag flyttes fra Askim vgs og samles ved Mysen vgs
- Service/samferdsel flyttes fra Askim vgs og samles på Mysen vgs
- Helse/oppvekst flyttes fra Mysen vgs og samles på Askim vgs
- Teknikk/industrielle produksjon flyttes fra Mysen vgs og samles ved Askim vgs

Øvrige utdanningsprogram ved de to skolene opprettholdes som i dag og skolene får etter dette følgende utdanningsprogram/tilbud:

Mysen vgs:

- Studiespesialisering, Påbygning, Medier/kommunikasjon, Restaurant/-matfag, Service/samferdsel, Design/håndverk, Bygg/anleggsgfag
- Fylkesdekkende tilbud: Helsesekretær innenfor Helse/oppvekst
- Kompetansesenter for funksjonshemmede i Indre Østfold
- Ansvar for undervisning ved Indre Østfold fengsel

Askim vgs:

- Studiespesialisering, Påbygning, Idrettsfag, Teknikk/industriell produksjon, Elektro, Helse/oppvekstfag, Musikk/dans/drama
- Fylkesdekkende tilbud: Arbeidsmaskiner innenfor Teknikk/industriell produksjon

3.3 Tentativt investeringsprogram

Følgende prosjekter søkes innarbeidet i kommende økonomiplanrullinger:

- Nytt bygg for Bygg/anleggsgfag på Mysen vgs
- Nytt bygg for Teknikk/industriell produksjon på Askim vgs
- Nytt bygg/ombygging for samling av Helse/oppvekstfag på Askim vgs
- Nytt bygg/ombygging for samling av Service/samferdsel på Mysen vgs

4. Halden

4.1 Skolestruktur

Det gjøres ingen endringer i skolestrukturen - Halden vgs videreføres og utvikles i sentrum (Porsnes). Avdeling Risum, inkludert leide lokaler for Bygg/anleggsgfag i Iddeveien avvikles når nybygg for den samlede skolen i sentrum er ferdigstilt. Avdeling Tosterødberget videreføres på dagens tomt. Halden vgs ansvar for undervisningen ved Halden fengsel videreføres som i dag.

4.2 Tilbudsstruktur

Når nytt bygg i sentrum for samling av skolen er ferdigstilt gjøres følgende endringer:

- Restaurant/matfag avvikles og elevene fra Halden knyttes til postnummerinntaket for Restaurant/matfagskolen i Nedre Glomma.
- Musikk/dans/drama avvikles og elevene fra Halden knyttes til postnummerinntaket for Musikk/dans/drama-tilbudet på Greåker vgs. Det opprettes dramalinje på Greåker vgs, men antall elevplasser på musikk ved Greåker økes ikke som følge av avviklingen i Halden

Øvrige utdanningsprogram ved skolen opprettholdes, Medier/kommunikasjon tilføres ikke og regionen/skolen får etter dette følgende utdanningsprogram/tilbud:

- Studiespesialisering, Påbygning, Idrettsfag, Teknikk/industriell produksjon, Elektro, Bygg/anleggsgfag, Service/samferdsel, Helse/oppvekstfag
- Fylkesdekkende tilbud: Apotektekniker innenfor Helse/oppvekstfag
- Kompetansesenter for funksjonshemmede
- Internatskole for elever med sosiale/emosjonelle vansker og ansvar for undervisning ved Halden fengsel

4.3 Tentativt investeringsprogram

Både skolefaglige, bygningsmessige og økonomiske betraktninger gir grunnlag for å avvikle Halden vgs sin avdeling på Risum og samle skolen i sentrum. Basert på den fremtidige tilbudsstruktur fylkestinget vedtar i denne saken igangsettes utarbeidelse av en konseptvalgutredning i 2015 for praktiske løsninger for nybygg, rehabiliteringer og eventuell bruk av leide lokaler. Skolens vg2 og vg3 tilbud vurderes på nytt i denne sammenheng, jfr. forslag til innstilling punkt 7.

5. Fredrikstad

5.1 Skolestruktur

To skoler i Fredrikstad videreføres: Glemmen vgs og Frederik II vgs.

Glemmen vgs videreutvikles på dagens tomt. Avdeling Lisleby avvikles og aktiviteten overføres til henholdsvis Glemmen og Frederik II (på sikt) ut fra fastsatt ny tilbudsstruktur ved skolene.

Med forbehold om resultatet av konseptvalgutredningen og økonomiske avklaringer skal Frederik II på sikt lokaliseres til ny tomt i Fredrikstad sentrum.

5.2 Tilbudsstruktur

- Studiespesialisering fordeles på begge skoler – dvs at minst fire paralleller overføres fra Frederik II vgs til Glemmen vgs.
- Restaurant/matfag flyttes fra Glemmen vgs til Frederik II vgs
- Helse/oppvekst flyttes fra Glemmen vgs til Frederik II vgs

Endelig tilbudsstruktur/tilbud ved de to skolene blir etter dette slik:

Glemmen vgs:

- Studiespesialisering, Påbygning, Formgivning, Design/håndverk, Medier/kommunikasjon, Teknikk/industriell produksjon, Elektro

Frederik II:

- Studiespesialisering, Påbygning, Idrettsfag, Service/samferdsel, Helse/oppvekst, Restaurant/matfag,
- Fylkesdekkende tilbud: International Baccalaureate, YSK-salg/service/sikkerhet innenfor service/samferdsel, YSK-helsearbeiderfag innenfor Helse/oppvekst
- **Videreføring av International Baccalaureate vurderes fortløpende i økonomiplanrulleringene og senest på nytt etter skoleåret 2017/18.**

5.3 Tentativt investeringsprogram

På bakgrunn av fylkestingets vedtak om fremtidig tilbudsstruktur igangsettes i 2015 utarbeidelse av konseptvalgutredninger for praktiske byggeløsninger for fremtidens Glemmen vgs og Frederik II vgs.

Resultatet av konseptvalgutredningene for begge skoler og avklaringen av ny lokalisering av Frederik II avgjør rekkefølgen på de bygningsmessige tiltakene for Glemmen og Frederik II som er nødvendig for å realisere den nye langsiktige tilbudsstrukturen for skolene.

Fylkesrådmannen får i oppdrag å gå i dialog med Fredrikstad kommune rundt betingelser for avvikling/overdragelse av dagens bygningsmasse for Frederik II på leide tomter og å gå i dialog med eiere av aktuelle tomter på FMV-området eller på bysiden av Glomma med sikte på å lokalisere nye Frederik II der.

Sak om tomt for ny videregående skole i Fredrikstad fremmes og avgjøres i løpet av første halvår 2015. Forprosjekt gjennomføres i 2017, og byggestart fastsettes til 2018. Når det gjelder tomt sees det på tomtealternativer sentralt i Fredrikstad med nærhet til offentlig infrastruktur. Både tomter hvor Østfold fylkeskommune kan bygge i egen regi og tomter hvor eiendomsutviklere tilbyr en ferdig løsning basert på Østfold fylkeskommunes ønsker om dimensjonering vurderes.

Som følge av nytt sykehus på Kalnes utredes Glemmen vgs sin avdeling på Veum for ungdom med psykiske vansker flyttet til ny lokalisering. Fylkesrådmannen fremmer sak for fylkestinget når alternative løsninger er utredet.

Hvilke av de to skolene i Fredrikstad som skal ha kompetansesenter for funksjonshemmede tas det stilling til når konseptvalgutredningene foreligger

6. Sarpsborg

6.1 Skolestruktur

- Borg vgs avvikles som skoleanlegg når nye byggeløsninger på nye St. Olav, Kalnes og Greåker er ferdigstilt – tentativt i planår 6 (2019).
- Greåker, St. Olav og Kalnes vgs videreføres og videreutvikles på nåværende tomter

6.2 Tilbudsstruktur

Når Borg avvikles overføres tilbudene slik:

- Bygg/anlegg overføres til Greåker vgs, det tas stilling til noe overføring også til Kalnes i forbindelse med arbeidet med programmering/forprosjekt for alle løsninger i Sarpsborg
- Elektro overføres til nye St. Olav vgs
- Helse/oppvekst overføres til nye St. Olav vgs og Greåker vgs. Det tas stilling til fordeling av vg2 og vg3 tilbud i forbindelse med programmering/forprosjekt for alle løsninger i Sarpsborg
- Teknikk/industriell produksjon overføres til Kalnes vgs
- Fængselsundervisning ved Ravneberget fengsel og Sarpsborg fengsel overføres til annen skole etter nærmere utredning
- Avdelingen for multifunksjonshemmede fordeles med ca 50% **til en av Sarpsborg-skolene** og 50% til en av de vgs i Fredrikstad. **Videre arbeid med konseptvalgutredninger i Fredrikstad og programmering/prosjektering i Sarpsborg vil avgjøre til hvilke skoler tilbudet legges**
- Ansvar for voksenopplæringen som nå ligger til Borg fordeles på de øvrige skolene i Sarpsborg etter nærmere vurdering

Endelige utdanningsprogram/tilbud ved skolene i Sarpsborg blir etter dette slik:

St. Olav vgs:

- Studiespesialisering, Påbygning, Service/samferdsel, Elektro, Helse/oppvekst
- Fylkesdekkende tilbud: automatisering innenfor Elektro, Hudpleie innenfor Helse/oppvekst, Topp-idrett innenfor Studiespesialisering

Kalnes vgs:

- Idrettsfag, Påbygning, Naturbruk, Bygg/anleggsgfag, Teknikk/industriell produksjon, Design/håndverk
- Fylkesdekkende tilbud: Hele utdanningsprogrammet Naturbruk, Anleggsteknikk innenfor Bygg/anleggsgfag, Blomsterdekoratør og Aktivitør innenfor Design/håndverk, bilskade/lakk/karosseri, YSK-industriteknologi og YSK Kjemi/prosess innenfor Teknikk/-industriell produksjon
- Fylkesdekkende kompetansesenter for autister

Greåker vgs

- Studiespesialisering, Bygg/anleggsgfag, Helse/oppvekstfag, Musikk/dans/drama, Påbygning
- Fylkesdekkende tilbud: Science innenfor Studiespesialisering, Påbygning til generell studiekompetanse med realfaglig fordypning, Drama innenfor Musikk/dans/drama (overført fra Halden vgs), overflateteknikk og YSK innenfor Bygg/anleggsteknikk

6.3 Tentativt investeringsprogram

Programmering og forprosjekt (inkludert midlertidig leie, rivning, reguleringsplanarbeid m.v) for nye St. Olav på dagens tomt igangsettes **våren** 2015, det samme gjelder utvidelser/ombygginger på Kalnes og Greåker slik at Borg kan avvikles om ca 5 år. Prosjektene innarbeides i kommende økonomiplan og fremmes som enkeltsaker for bevilgning når forprosjektene er gjennomført.

Fylkesrådmannen får i oppdrag å forberede salg av Borg vgs. Arbeidet gjøres i samarbeid med Sarpsborg kommune.

7. Videre arbeid med enkeltprosjekter

Alle aktuelle investeringsprosjekter skal innarbeides og finnes dekning for i kommende økonomiplanrullinger og fremmes på nytt for fylkestinget for endelig vedtak og bevilgning når forprosjekt er ferdig fra fylkesrådmannens side.

Plassering og fordeling av tilbud på vg2 og vg3 på det enkelte utdanningsprogram, inkludert fylkesdekkende tilbud, vurderes på selvstendig grunnlag i forbindelse med konseptvalgutredninger eller programmering/forprosjekt med sikte på å finne gode skolefaglige løsninger som gir lavest investeringsvolum/størst kostnadseffektivitet.

8. Rullering av skolebruksplanen

Skolebruksplanen rulleres på nytt i 2016 med utgangspunkt i de føringer som ligger i denne saken, fastsatt fremtidig skolestruktur med tentative investeringsprogram pr skole, samt vedtatte føringer for langsiktige endringer i tilbudsstrukturen. Til denne rulleringen får fylkesrådmannen i oppdrag å arbeide videre med kostnadseffektiviserende tiltak for hele tilbudsstrukturen.

9. Sanerings- og utbedringsbehov på kort sikt

Det dokumenterte ressursbehov knyttet til å sikre skolebyggene i forhold til helse, miljø og sikkerhet søkes dekket i 2015 ved bruk av avsatte midler til sentralstyrt vedlikehold i driftsbudsjettet og HMS-tiltak i investeringsbudsjettet.

Tiltak fra og med 2016 innarbeides i kommende økonomiplanrullering.

Sarpsborg, 27. januar 2015

Atle Haga
fylkesrådmann

Egil Frode Olsen
fylkesdirektør